

Hoorzitting lerarentekort op de Franse nationale feestdag

Op 14 juli 2022 nodigde de Commissie voor Onderwijs de onderwijsverstrekkers en de onderwijsvakbonden uit voor een hoorzitting over het lerarentekort. De aanleiding was een voorstel van resolutie over een doortastende aanpak van het lerarentekort dat Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska en Meyrem Almaci (Groen) indienden op 8 juni 2022 in het Vlaams parlement.

Groen noemde drie motieven om hun resolutievoorstel in te dienen: het acute lerarentekort en de bedreiging die dat vormt voor de onderwijskwaliteit, de noodkreten van directies, leraren en ouders en het opiniestuk 'Een reddingsboei voor de scholen' dat Lieven Boeve en Koen Pelleriaux¹ schreven in De Standaard van 7 juni 2022². Concreet stelt Groen drie maatregelen voor om het gebrek aan personeel aan te pakken. Ten eerste vraagt ze om het vertrouwen tussen de onderwijspartners te herstellen en hen met spoed opnieuw rond de tafel te brengen. Ten tweede wil Groen werk maken van een grondige hervorming om het lerarenberoep aantrekkelijk te maken, met bijzondere aandacht voor de retentie van startende leraren. En tot slot vraagt ze om de overstap naar het onderwijs op korte termijn aantrekkelijker te maken voor zijnstromers, door een betere financiële waardering van de anciënniteit en door de al bestaande regeling voor hen uit te breiden.

Franse nationale feestdag

Het lerarentekort staat al lange tijd centraal in het onderwijsdebat. In 2020 organiseerde de Commissie Onderwijs al eens zeven hoorzittingen over het lerarentekort. Om de resolutie van Groen nu niet onmiddellijk te (moeten) aanvaarden, plande de Commissie een round-up op 14 juli 2022.

Of de datum van de hoorzitting bewust gekozen is, is niet geweten. Maar er zouden linken kunnen zijn met de Franse nationale feestdag. Op die dag wordt namelijk de bestorming van de Bastille-gevangenis herdacht, waarmee in 1789 de Franse Revolutie begon. Traditioneel wordt *quatorze juillet* in Frankrijk gevierd met veel vuurwerk.

Dat er in onderwijs vuurwerk op komst is, is niet uitgesloten. Dat er gevierd zal worden, lijkt minder waarschijnlijk. De voorbije droge zomer zal ons mogelijk ook minder vruchten opleveren. Dat het kabinet met de sociale partners had afgesproken hun werkzaamheden af te ronden op 7 juli 2022, hield de Commissie alvast niet tegen om sommige vertegenwoordigers (waaronder de auteur van dit artikel) terug te roepen uit vakantie.

Traditioneel wordt *quatorze juillet* in Frankrijk gevierd met veel vuurwerk. Dat er in onderwijs vuurwerk op komst is, is niet uitgesloten. Dat er gevierd zal worden, lijkt minder waarschijnlijk.

Voorstellen onderwijsverstrekkers

Van de voorstellen die de onderwijsverstrekkers overmaakten, wordt COC niet wild enthousiast. COC kan zich zeker vinden in de versterking van de zijinstroom, op voorwaarde dat instellingen inhoudelijk, didactisch en pedagogisch opgeleide personeelsleden blijven aantrekken. Daarom vindt COC het een goed principe dat personeelsleden die daarvoor nog een (bijkomende) opleiding moeten volgen, ruimte krijgen in hun opdracht om dat engagement waar te maken. Het is aanvaardbaar om anciënniteit die opgebouwd is buiten het onderwijs te erkennen, maar COC vindt dat ook personeelsleden die dergelijke stappen al eerder zetten, niet vergeten mogen worden. Systemen die willekeur met zich meebrengen en waarbij de grenzen van prestatieregelingen (verder) vervagen, zal COC wel afwijzen. Het lerarentekort los je niet

op door van je personeel te eisen dat zij gratis nog meer werken of door hen een andere of meerdere plaatsen van tewerkstelling op te dringen op een moment dat de werkdruk al te hoog is. Een visie op wat een hedendaags HR-beleid inhoudt, zal zonder enige twijfel nog discussie genereren. Maar naar het schijnt zou een groep van wijzen daar in luwte over kunnen nadenken, aldus minister Weyts. COC kent er alvast drie³.

Voorstellen COC

Het lerarentekort en de aantrekkelijkheid van het beroep vormen complexe problemen die je niet kan oplossen met enkele maatregelen. Daarom ontwierp COC een knipperlichtennota⁴ gekenmerkt door werven die zich over alle fasen van de loopbaan uitspreiden en zelfs nog voor de start van de loopbaan moeten aanvangen. Zolang er enkel fragmentarische maatregelen worden genomen of maatregelen waarbij bepaalde doelgroepen niet worden bereikt, zullen we dweilen met de kraan open. Ja, er moeten maatregelen genomen worden om startende leraren aan te trekken én te behouden. Maar ook de jaren daarna, wanneer veel personeelsleden via verlofstelstels een loopbaan combineren met een gezinsleven, verdienen de nodige aandacht. En laten we ook de expert-leraren niet vergeten die niet altijd meer beschikken over de energie van een twintigjarige starter. Voor hen moeten eindloopbaanmogelijkheden gecreëerd worden die langer werken mogelijk maken en hun job draaglijk houden. Alleen dan kan er sprake zijn van een loopbaanpact met maatregelen die de werkdruk van alle personeelsleden verminderen en het respect, vertrouwen en recht op autonomie herstellen. Dat doe je bijvoorbeeld niet door het verbeterwerk van een leraar uit te besteden. Verbeteren is een kerntaak en die neem je niet van leraren af. Uit een bevraging bij de COC-afgevaardigden van 650 scholen blijkt dat in 95 procent van de scholen geen enkele leraar zou overwegen zijn verbeterwerk uit te besteden, om in ruil daarvoor extra uren te moeten leseven. Geen verrassend resultaat voor COC, blijkbaar wel voor anderen. Een sereen debat (met heel veel aanwezige wijzen) met doordachte en respectvolle maatregelen kan de noodzakelijke rust doen weerkeren. Fratsen lanceren en provoceren, riskeert alleen nog meer vastbenoemden uit het onderwijs weg te jagen⁵. Uiteindelijk zal elk personeelslid dat in onderwijs werkt en dat respectvollere ideeën en uitspraken verdient, oordelen. Want genoeg is genoeg.

1. Lieven Boeve is het hoofd van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, Koen Pelleriaux van het GO!
2. COC reageerde diezelfde dag nog op dat opiniestuk met een persbericht. Je leest het op www.coc.be, onder nieuws: COC wil échte oplossingen voor het lerarentekort (7 juni 2022).
3. Volgens de Bijbel kreeg Jezus van de koningen (wijzen uit het Oosten) drie geschenken: goud van Melchior, mirre van Caspar en wierook van Balthasar. Het zijn niet onmiddellijk de cadeaus die je zelf mee zou nemen naar een kraamvisite. Maar misschien kunnen die wijzen het onderwijsberoep wel aantrekkelijker maken.
De Drie Wijzen is echter ook een succesvolle humoristische quiz van de VRT (en voorgangers BRT en BRTN), die oorspronkelijk liep van 1989 tot 1999. In 2017 en 2018 werden nieuwe afleveringen uitgezonden.
4. Zie www.coc.be, publicaties, folders en brochures.
5. Uit cijfers die Groen-parlementslid Johan Danen opvroeg bij Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) blijkt dat er op alle niveaus leraren uitstromen. In enkele jaren tijd is het aantal vastbenoemden dat onderwijsverloft zo goed als verdubbeld. In 2017-2018 ging het nog om 639 personeelsleden, in 2020-2021 waren het er al 1.204. Het blijkt vooral om dertigers (42 procent) en veertigers (35 procent) te gaan.

KOEN VAN KERKHOVEN //
SECRETARIS-GENERAAL COC

